

і студента) [4]. Вдале поєднання усіх чинників забезпечує високий рівень ефективності навчального процесу і сприяє формуванню цілісної особистості студента, підготовленої до майбутньої практичної діяльності в сучасних умовах.

### Висновки

1. Підвищення стійкості знань, практичних навичок та умінь визначається мотивацією студентів до вивчення базової дисципліни «Органічна хімія» і практичної діяльності, потребує багаторазового повторення практичних навичок під час навчання.

2. Доцільно поєднувати кредитно-модульну систему організації навчального процесу з певними елементами проблемно-орієнтованого навчання, що надає можливість студентам, самостійно працюючи у невеликих групах, вирішувати проблеми, висувати різні гіпотези, причому акцент робиться не на запам'ятовуванні і заучуванні, а на аналізі ситуації і дискусії з активним залученням студентів у процес осмисленого, мотивованого, свідомого навчання.

3. Необхідно створювати та використовувати в навчальному процесі навчально-практичних центрів практичної підготовки, що надасть студентів впевненості в собі і підготує його до можливої спеціалізації провізора-аналітика в аптеці, токсиколога і судового хіміка-експерта для роботи у відділеннях медико-судової експертизи.

4. Доцільним є подальше підвищення в Івано-Франківському національному медичному університеті якості виховної роботи з метою формування у студентів як професійних, так і соціальних компетенцій, необхідних у діяльності майбутнього спеціаліста.

### Література

1. Методика проведення занять у вищому навчальному закладі: метод. реком. для викладачів / [Л.Г.Кайдалова, О.О.Тележкіна, С.М. Полуян та ін.] – Х.: Вид-во НФаУ, 2004. – 60 с.

2. Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 7.110201 «Фармація» напрямку підготовки 1102 «Фармація» кваліфікації 2442.6 «Провізор». – [чинний від 2004-

07-29]. – К. Міністерство охорони здоров'я України, 2004. – 52 с. – (Галузевий стандарт вищої освіти.)

3. Освітньо-професійна програма спеціаліста за спеціальністю 7.110201 «Фармація» напрямку підготовки 1102 «Фармація» кваліфікації 2442.6 «Провізор». – [чинний від 2004-07-29]. – К. Міністерство охорони здоров'я України, 2004. – 52 с. – (Галузевий стандарт вищої освіти.)

4. Узагальнення досвіду використання нових технологій для якісної підготовки майбутніх фахівців / [В. М. Запорожан, В. Й. Кресюн, О. В. Чернецька, Т. П. Опаріна] // Медична освіта. – 2012. – №2. – С. 69-71.

*Леочко Н.С.*

**Интеграционное значение практических навыков в образовании провизора при изучении базовой дисциплины «Органическая химия»**

**Резюме.** Согласно потребностям общества и в связи с воплощением основных принципов Болонского процесса возникла необходимость трансформировать качество образования из характеристики уровня знаний выпускника в характеристику его профессиональной компетентности. Компетентностно-ориентированный подход нового стандарта будет содействовать формированию выпускника-профессионала высокого класса, способного к работе в современных условиях.

**Ключевые слова:** образовательно-квалификационная характеристика, профессиональная подготовка, органическая химия.

*Leochko N.S.*

**Integration Weight of Practical Experience in Education of Pharmacist by Studying of Basic Subject "Organic Chemistry"**

**Summary.** In accordance to necessity of society and in connection with embodiment main basis of Bologna process arise necessity transformation of education quality with characteristic standard of knowledge to characterize his professional competence. Competence-orientate approach of new standard will be to help of forming of high class graduate-professional, capable of work under present-day conditions.

**Key words:** educational-qualification characteristic, professional training, organic chemistry.

Надійшла 25.06.2012 року.

УДК 378.147.88+371.315+616.8

*Пітик М.І., Лискевич І.І.*

**Критерії оцінювання навчальної діяльності студентів медичного університету з дисципліни «Неврологія» згідно з вимогами кредитно-модульної системи навчання**

Івано-Франківський національний медичний університет

**Резюме.** Кредитно-модульна система організації навчального процесу визначає необхідність використання стандартних методів контролю, визначених критеріїв оцінювання, щоб оцінка відобразила якість навчання. Трьохрічний досвід викладання навчальної дисципліни «неврологія» для студентів фаху «педіатрія» в умовах кредитно-модульної системи дав можливість вдосконалити критерії оцінювання поточної навчальної діяльності студентів та підсумкових модульних контролів, що дає можливість більш об'єктивно та диференційовано оцінити рівень засвоєння студентами навчальної програми.

**Ключові слова:** неврологія, кредитно-модульна система навчання, критерії оцінювання, підсумковий модульний контроль.

Сьогодні можна стверджувати, що кредитно-модульна система, яка впливає з вимог Болонської декларації, у ме-

дичних вузах прижилась повністю. Пріоритетом розвитку сучасної освіти України є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечує подальше вдосконалення освітнього процесу, доступність та ефективність освіти [3,4]. Нові умови породжують і нові вимоги до процесу навчання і, звичайно, до педагога. Держава успішно здійснює контроль рівня якості фахової підготовки за допомогою показників якості вищої освіти, якої набуває випускник в результаті реалізації університетом освітньо-фахової програми підготовки за критеріями досягнення цілей вищої освіти. Контроль за якістю навчання стосується насамперед знань студентів і випускників щодо їх компетенції та спроможності відповідати сучасному ринку праці. Якість підготовки студентів пов'язана з оцінкою їх професійних знань,

**Таблиця 1.**

Бали	Критерії оцінювання
0	Студент до заняття не підготований, інформацією по темі не володіє
1	Володіння окремими елементами теми
2	Володіння елементарними даними для проведення синтезу інформації
3	Рівень знань, який дозволяє проводити абстрагування та виділення основних ознак проблеми
4	Здатність до узагальнення інформації за провідними ознаками
5	Володіння знаннями на наочно-образному рівні
6	Здатність використовувати інформацію для формування понять і асоціацій
7	Повне володіння інформацією на репродуктивному рівні
8	Творчий рівень володіння інформацією, здатність до умозаключень

умінь та навичок [1,5,6,7].

В умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу необхідним є використання стандартних методів контролю, визначених критеріїв оцінювання, щоб оцінка відображала якість навчання [2,7].

Трьохрічний досвід викладання навчальної дисципліни «неврологія» для студентів фаху «педіатрія» в умовах кредитно-модульної системи дав можливість вдосконалити критерії оцінювання поточної навчальної діяльності студентів та підсумкових модульних контролів.

Навчальна дисципліна «неврологія» складається із двох модулів – модуль 1: Загальна неврологія та модуль 2: Спеціальна неврологія. Оцінювання рівня студентів на практичних заняттях з **модулю 1** в основному здійснюється з допомогою розв'язання тестових завдань, фронтального опитування. Максимальний позитивний бал за кожен модуль складає 8 балів, мінімальний позитивний бал – 4 бали. Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності наступні (див. табл. 1):

Мінімальна кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю – 56 балів. 8 балів виділяється на оцінювання самостійної роботи студентів: бали нараховуються за участь в науковому гуртку кафедри (2 бали), доповідь на заняттях сучасних даних за темами, що виносяться на самостійне опрацювання (2 бали).

Підсумковий модульний контроль включає різні види роботи, а саме:

- 30 тестових завдань,
- 4 ситуаційні задачі по топичній діагностиці,
- практичні навички,
- усна співбесіда: по одному запитанню за тематикою змістових модулів 1 та 2.

Параметри оцінювання підсумкових модульних контролів наведені в таблиці 2.

**Таблиця 2.**

Тип завдання	Кількість завдань		Оціночний бал		Загальна кількість балів	
	Мо-дуль1	Мо-дуль2	Мо-дуль1	Мо-дуль2	Мо-дуль1	Мо-дуль2
<b>Тестові завдання</b>	30	30	1	1	<b>30</b>	<b>30</b>
<b>Ситуаційні задачі</b>	4	3	5 (топична діагностика)	4(клінічні задачі)	<b>20</b>	<b>12</b>
<b>Практичні навички</b>	1	1	10	10	<b>10</b>	<b>10</b>
<b>Теоретична підготовка (усний контроль)</b>	2	2	10 (ЗМ-1) 10 (ЗМ-2)	10 (ЗМ-3) 10(ЗМ-4,5)	<b>20</b>	<b>20</b>
<b>Рецепти</b>		4		2		<b>8</b>
<b>Всього балів</b>					<b>80</b>	<b>80</b>

**Таблиця 3**

Тип завдання	Бали	Критерії оцінювання	
Тестові завдання	0	відповідь неправильна	
	1	відповідь правильна	
	Ситуаційні задачі	0	відповідь неправильна
		1	правильно вказано синдром, топичний діагноз визначено невірно
		2	допущені неточності в топичному діагнозі та визначені синдрому
3	правильно вказано синдром, топичний діагноз вказано з неточностями чи навпаки		
4	правильно визначено топичний діагноз, синдром визначено з неточностями		
5	правильно вказано синдром та визначено топичний діагноз		
Практичні навички	0	студент не може виконати маніпуляцію	
	1-3	студент може виконати маніпуляцію з труднощами, що можуть бути усунені за допомогою викладача	
	4-5	студент виконує маніпуляцію із зауваженням викладача, що суттєво не змінює її виконання	
	6-7	студент виконує маніпуляцію без зауважень викладача, проте не інтерпретує отримані дані	
	8-9	студент виконує маніпуляцію без зауважень викладача, проте отримані дані інтерпретує недостатньо	
	10	студент виконує маніпуляцію без зауважень викладача, повно інтерпретує отримані дані	
Теоретична підготовка (усний контроль)	0	студент інформацією по питанню не володіє	
	1-2	не може відтворити основні поняття питання	
	3-4	має уявлення про об'єкт вивчення, відтворює менше половини навчального матеріалу, може навести деякі елементарні основні визначення, за допомогою комісії може виконати певні елементарні завдання	
	5-6	знає і розуміє більше половини навчального матеріалу, знає основні положення, визначення та поняття, їх зміст та може дати їм пояснення, може частково самостійно аналізувати, узагальнювати, робити висновки. У відповіді немає порушень в послідовності, але можуть бути помилки у формулюванні складних положень.	
	7-8	вільно володіє вивченим матеріалом, вміє узагальнювати і систематизувати інформацію. Вміє наводити окремі приклади на підтвердження викладених думок. Володіє необхідними навичками для вирішення практичних завдань.	
9-10	володіє глибокими, міцними, узагальненими, дієвими знаннями предмету, виявляє неординарні творчі здібності, аргументовано застосовує отримані знання в нестандартних ситуаціях, самостійно знаходить джерело інформації, узагальнює і систематизує її, може самостійно ставити та розв'язувати проблеми.		

Критерії оцінювання підсумкового модульного контролю 1 (табл.3)

**Модуль 2: Спеціальна неврологія** складається із трьох змістових модулів. Вага кожної теми цих змістових модулів однакова і максимально складає 4 бали. Мінімальний позитивний бал становить 2 бали. Методи оцінювання поточної навчальної діяльності наступні: тестовий контроль, фронтальне опитування, практичні навички. Критерії оцінювання поточної навчальної діяльності студентів у модулі 2 відображені в таблиці 4.

Під час вивчення модуля 2 на оцінювання індивідуальної самостійної роботи передбачено 12 балів: участь в науковому гуртку кафедри (2 бали), участь в наукових конференціях

Таблиця 4.

Бали	Критерії оцінювання
0	Студент до заняття не підготовлений, інформацією по темі не володіє
1	незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень
2	посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач
3	міцні знання навчального матеріалу; аргументовані відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач
4	глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко і лаконічно; логічно і послідовно відповідати на поставлені запитання; вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач

(2 бали – публікація тез, 2 бали – усна чи стендова доповідь), доповідь на заняттях сучасних даних за темами, що виносяться на самостійне опрацювання (2 бали).

Для допуску до підсумкового модульного контролю студенту необхідно набрати 54 бали. Структура підсумкового модульного контролю 2 наступна:

- 30 тестових завдань,
- 3 клінічні ситуаційні задачі,
- практичні навички,
- написання 4 рецептів,
- теоретична підготовка (усний контроль) – 2 запитання

за тематикою змістових модулів 3,4,5.

Критерії оцінювання підсумкового модульного контролю 2 наведені в таблиці 5.

З метою методичного забезпечення підготовки студентів до практичних занять та підсумкового модульного контролю колективом кафедри розроблено банки тестових завдань, клінічних задач та задач по топічній діагностиці, рецептурних форм та перелік практичних навичок на паперових та електронних носіях, які представлені в читальному залі бібліотеки університету.

Таблиця 5.

Тип завдання	бали	критерії оцінювання
Тестові завдання	0	Критерії оцінювання теоретичної підготовки – аналогічно підсумковому модульному контролю 1 (див. табл.3)
	1	
Ситуаційні задачі	0	відповідь неправильна
	1	допущено неточності при визначенні провідного синдрому та встановленні клінічного діагнозу
	2	вірно визначено провідний синдром, допущено неточності при встановленні клінічного діагнозу
	3	вірно визначено клінічний діагноз, допущено неточності при визначенні провідного синдрому
	4	вірно визначено провідний синдром та встановлено клінічний діагноз
Теоретична підготовка (усний контроль)	0	Критерії оцінювання теоретичної підготовки – аналогічно підсумковому модульному контролю 1 (див. табл.3)
	1-2	
	3-4	
	5-6	
	7-8	
Рецепти	0	невірно вказана форма випуску, дозування препарату
	1	допущені неточності способі прийому, орфографічні помилки
	2	рецепт написаний вірно

Удосконалені критерії оцінювання поточної навчальної діяльності та підсумкових модульних контролів дають можливість більш об'єктивно та диференційовано оцінити рівень засвоєння студентами навчальної програми з дисципліни «неврологія».

### Література

1. Добрик О.О. Методика переходу до викладання клінічної педіатрії за Болонським процесом / О.О. Добрик, С.Л. Няньковський, Л.П. Дедишин, Ю.Я. Кривко, С.В. Герасимов // Здоров'я ребенка. – 3(6) 2007. – С. 126-127.
2. Ерстенюк Г.М. Якість і роль практичного заняття у формуванні умінь і навичок в умовах кредитно-модульної системи навчання / Г.М. Ерстенюк, Ю.Л. Попович, М.О. Іванців та ін. // Тези науково-методичної конференції «Досвід впровадження КМСОНП у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації». – Івано-Франківськ, 2012. – С. 18-19.
3. Котляренко Л.Т. Організація самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульної системи / С.І.Климнюк, Т.В.Бігуняк, Л.Н. Рибіцька, Х.Ю. Недошитко, І.Б.Привроцька, О.Т.Тусик, О.С. Коваль // Проблеми інтеграції української медичної освіти у світовий освітній простір: Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції, 21-22 травня 2009 р. – Тернопіль, ТДМУ: Укрмедкнига, 2009. – С. 97-98.
4. Маринчина І.М. Інформаційно-комунікативні технології в системі викладання у медичному вузі / І.М. Маринчина, В.А. Гайдуков // Матеріали IV-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти», 24-25 травня 2012 р. – Київ, 2012. – Т.3. – С. 91-93.
5. Остафійчук С.О. Удосконалення методики оцінювання підсумкового модульного контролю на кафедрі акушерства і гінекології / С.О. Остафійчук, Н.І. Генник, І.В. Левицький, Т.Б. Сніжко // Тези науково-методичної конференції «Досвід впровадження КМСОНП у вищих навчальних закладах України III-IV рівнів акредитації». – Івано-Франківськ, 2012. – С. 100-102.
6. Турова, Л.О. Сучасні методи та інноваційні технології у підготовці лікаря-педіатра / Л.О. Турова, В.Е. Маркевич // Актуальні питання теоретичної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, молодих вчених, лікарів та викладачів, присвячених Дню науки України, 23-24 квітня 2009 р. – Суми, 2009. - С. 101.
7. Черних В.П. Підготовка студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання на випускових кафедрах спеціальності «фармація» / В.П. Черних, І.С. Гриценко, С.В. Огарь, Л.М. Вінник // Медична освіта – №2. – 2011. – С.47-48.

*Питык Н.И., Лискевич И.И.*

**Критерии оценки учебной деятельности студентов медицинского университета по дисциплине «неврология» по требованиям кредитно-модульной системы обучения**

**Резюме.** Кредитно-модульная система организации учебного процесса определяет необходимость использования стандартных методов контроля, определенных критериев оценивания, чтобы оценка отражала качество обучения. Трехлетний опыт преподавания учебной дисциплины «неврология» для студентов специальности «педиатрия» в условиях кредитно-модульной системы позволил усовершенствовать критерии оценивания текущей учебной деятельности студентов и итоговых модульных контролей, что позволяет более объективно и дифференцированно оценить уровень усвоения студентами учебной программы.

**Ключевые слова:** неврология, кредитно-модульная система обучения, критерии оценки, итоговый модульный контроль.

*Pityk I.M., Liskevych I.I.*

**Criteria for Evaluation of Medical Students' Learning Activities of the Discipline «Neurology» in Compliance with the Credit-Module System**

**Summary.** Credit-modular system of educational process identifies the need for standard methods of control, defined evaluation criteria to score reflects the quality of education. Third year of teaching discipline “neurology” for the students specialty “Pediatrics” in a credit-modular system made it possible to improve the criteria for assessing the current training of students and final module control that makes it possible to more objectively assess the level and differentiated learning students curriculum.

**Key words:** neurology, credit-modular system, evaluation criteria, the final module control.

Надійшла 15.06.2012 року.